

SUOMALAISEN LÄMMINVERISEN RAVIHEVOSEN JALOSTUSOHJESÄÄNTÖ

1. Johdanto

Suomen Hippos ry on Euroopan Yhteisön hevosjalostusta koskevien säännösten mukaisesti hyväksytty jalostusjärjestö, joka pitää suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaa. Kantakirjaan merkitään hevoset, jotka täyttävät asetetut polveutumisvaatimukset, ja on tunnistettu kantakirjaan sääntöjen mukaisesti.

Yhdessä jäsenjärjestöjensä, hevosjalostusliittojen, kanssa Suomen Hippos hoitaa hevosten tunnistamisen, kantakirjaan merkitsemisen ja järjestää näyttelyitä hevosten jalostusarvostelua ja jalostukseen hyväksymistä varten. Järjestelyihin osallistuvat myös hevosjalostusliittojen jäsenseurat.

2. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen rotumäärittely ja jalostustavoitteet

Suomalainen lämminverinen ravihevonen voi olla suvultaan amerikkalainen, ranskalainen tai orlov tai näiden risteytys. Se on nopea ja kestävä. Rakenteeltaan se on kevyttyppinen ja säkäkorkeudeltaan yleisimmin 155 - 160 cm. Kaikki värit ovat sallittuja. Se on luonteeltaan helppo käsitellä ja kilpailuissa voitontahtoinen.

Suomalaista lämminveristä ravihevosta jalostetaan raviurheiluun yhä paremmin soveltuvaksi ravihevoseksi. Tavoitteena on tuottaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä, kestäviä ja terveitä ravihevosia.

3. Hevosten tunnistus- ja tulostietojen kerääminen

Ravihevosten jalostus- ja kilpailukäyttö edellyttävät luotettavaa rekisteriä, jossa hevosen polveutumisen oikeellisuus on varmistettu sekä tunnistetiedot että omistus- ja hallintaoikeudet todennettu.

Tunnistusasiakirjasta (hevospassi) määrätään komission asetuksella.

Kantakirjaan hevoset merkitään yksilöllisellä UELN-numerolla. Hevosten tunnistetiedot sekä polveutuminen tallennetaan Suomen Hippoksen ylläpitämään tietokantaan. Jalostusarvostelussa hyödynnetään Suomen Hippoksen järjestämissä jalostusarvostelutilaisuuksissa kerättävää tietoa hevosten ominaisuuksista sekä Suomen Hippoksen tietokannassa olevia kilpailutulostietoja. Lisäksi käytetään ulkomaisten kantakirjojen ja kilpailujärjestöjen tietokannoista saatavaa tietoa hevosten jalostusarvostelusta, kilpailutuloksista ja jälkeläisistä.

4. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirja

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitään kantakirjaan ensirekisteröivät lämminveriset ravihevokset, jotka täyttävät asetetut polveutumisvaatimukset. Ulkomaiseen kantakirjaan merkityt hevoset merkitään kantakirjan siihen luokkaan, jonka vaatimukset ne täyttävät. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirja koostuu pääosastosta, joka jakaantuu perusluokkaan ja jalostusluokkiin.

Kantakirjaan merkitsemisestä ja kantakirjaluokasta tehdään merkintä hevosen tunnistusasiakirjaan.

Tullakseen merkityksi kantakirjan pääosastoon, suomalaisen lämminverisen kantakirjaan ensirekisteröidyn hevosen

- tulee polveutua suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkityistä vanhemmista tai ulkomaiseen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitystä isäoriista.
- tulee olla tunnistettu kantakirjan sääntöjen mukaisesti

Perusluokka

Kaikki suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan ensirekisteröitävät ja ulkomaiseen kantakirjaan merkityt hevoset, jotka täyttävät pääosastoon asetetut polveutumisvaatimukset ja joita ei ole jalostusarvosteltu, merkitään perusluokkaan.

Perusluokkaan jäävät yksilöt, joita ei ole jalostusarvosteltu tai jotka eivät täytä jalostusluokkien vaatimuksia.

5. Lämminverisen ravihevosen jalostusarvostelu

Jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkityt vähintään 3-vuotiaat hevoset. Jalostukseen voidaan hyväksyä hevosia, jotka ovat vapaita perinnöllisistä sairauksista ja sellaisista vioista, jotka voivat vaarantaa niiden terveyttä ja hyvinvointia.

Hevosen jalostusarvostelu tehdään näyttelyssä. Hevonen ilmoitetaan annettuna määräaikana Suomen Hippoksen tai asianomaisen hevosjalostusliiton järjestämään näyttelyyn. Näyttelytilaisuudessa hevosesta on esitettävä tunnistusasiakirja.

Hevosen jalostusarvo arvioidaan ensin yksilöarvostelun ja myöhemmin myös jälkeläisnäyttöjen perusteella. Yksilöarvostelu tapahtuu näyttelyssä ja jälkeläisarvostelun vahvistaa Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta vuosittain. Hevosille lasketaan jalostusindeksejä sen vanhempien, omien ja jälkeläisten ravikilpailutulosten perusteella. Jalostukseen yksilöarvostelun perusteella hyväksytyt hevoset voidaan jälkeläisten tulosten perusteella siirtää jälkeläisarvosteluluokkiin.

Mikäli jalostukseen hyväksytyt hevoset jälkeläisillä todetaan haitallinen perinnöllinen vika tai sairaus, Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta voi poistaa hevosen jalostuskäytöstä. Joissakin tapauksissa ori voidaan jälkeläisarvostelun perusteella tai geenitestillä todeta vapaaksi perinnöllistä vikaa aiheuttavista geeneistä.

Jalostukseen hyväksytyt hevoset voidaan arvostella uudelleen, kuitenkin aikaisintaan seuraavana vuonna.

5.1. Oriiden arvostelu

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostukseen on, ettei sitä ole aikaisemmin muussa maassa poistettu jalostuskäytöstä rakennevikojen tai terveydellisten tai eläinsuojelullisten syiden perusteella.

Jalostusarvostelussa arvostellaan hevosen suku, suoritukset, terveydentila ja yleisarvio sekä luonne, liikkeet ja rakenne.

Yhteispistemäärän mukaan ori luokitellaan seuraaviin kantakirjan jalostusluokkiin:

- I Erittäin korkea jalostusarvon ennuste
- II Korkea jalostusarvon ennuste
- III Keskimääräinen jalostusarvon ennuste
- IV Matala jalostusarvon ennuste
- V Erittäin matala jalostusarvon ennuste

Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät oriin ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää oriin hyväksymisen jalostukseen (Eläinsuojelulaki).

Ori voidaan hyväksyä jalostukseen myös sen jälkeläisten tulosten perusteella, mikäli kilpailleita jälkeläisiä on riittävä määrä. Jalostusarvostelussa oriin suku, suoritukset, terveys ja rakenne kuvataan ja jälkeläisnäytöt esitellään.

Jälkeläisarvosteltavat oriit luokitellaan niiden jälkeläisten tulosten perusteella seuraaviin kantakirjan jalostusluokkiin: A erittäin hyvä, AB hyvä, AC keskinkertainen tai D heikko. Arvostelussa otetaan huomioon kaikki oriin jälkeläisistä saatavat tiedot. Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta vahvistaa vuosittain kantakirjan jalostusluokkien vähimmäisvaatimukset.

5.2. Tammojen arvostelu

Tamma voidaan esittää jalostusarvostelua varten, mikäli se täyttää Suomen Hippos ry:n jalostusvaliokunnan määräämät ravikilpailutulosten ja/tai jalostusindeksien vaatimukset.

Tamman polveutuminen esitellään sanallisesti ja kilpailusaavutukset esitetään vuosi- ja urakohtaisena yhteenvetona sekä numeerisesti että sanallisesti. Näyttelyssä tamma mitataan ja arvostellaan luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta.

Tamma voidaan merkitä yksilöarvostelun perusteella kantakirjan B- tai C-luokkaan. Luokituksessa otetaan huomioon tamman eri ikäkausina ja koko kilpailu-uralla saavuttamat ravikilpailutulokset sekä kokonaisarvostelun tulokset.

Tamma voi osallistua jalostusarvosteluun myös sen jälkeläisten tulosten perusteella, jolloin sen tulee täyttää A- tai AB-jälkeläisarvosteluluokkien vähimmäisvaatimukset.

Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta vahvistaa vuosittain kantakirjan jalostusluokkien vähimmäisvaatimukset ja tarkistaa tammojen luokituksen, mikäli niiden suoritusten paraneminen sitä edellyttää.

5.3. Hevosen mittaus, luonteen, liikkeiden ja rakenteen arvostelu

Hevosen luonteesta, liikkeistä ja rakenteesta annettavien pisteiden arvosteluasteikko on 4 - 10.

Arvostelussa 10 vastaa arvosanaa kiitettävä, 9 erittäin hyvä, 8 hyvä, 7 hyvänpuoleinen, 6 tyydyttävä, 5 välttävä ja 4 hylätty. Ehtona tamman hyväksymiselle on, että tamma on saanut kaikista arvostelukohdista vähintään 5 pistettä.

- Mitat

Jalostusarvioinnissa hevosesta otetaan seuraavat mitat: säkäkorkeus, lautaskorkeus, rungon pituus, rinnan leveys, rinnan ympäry ja etusäären ympäry. Lisäksi määritetään hevosen kuntoluokka pistein yhdestä viiteen, jossa 1 vastaa määritelmää erittäin laiha, 2 laiha, 3 normaali, 4 lihavahko ja 5 lihava.

Tarkentamiseen voidaan lisäksi käyttää + tai - merkkiä.

- Luonteen arvostelu

Luonteen arvostelemiseksi lautakunnan jäsenet tarkkailevat hevosta koko näyttelyn ajan. Hevosien luonne arvostellaan ajettavuuskokeen yhteydessä.

Hevosien ajettavuuden arvostelemiseksi kaksi lautakunnan jäsentä ajaa hevosella kumpikin erikseen.

Ajettavuuskokeen voi ajaa myös lautakunnan avustajaksi nimetty henkilö. Arvostelijat ajavat hevosella riittävän matkan sekä käyntiä että ravia, mikäli mahdollista erilaisissa olosuhteissa, saadakseen selville hevosien luonteen vireyden, taipuisuuden ja rauhallisuuden sekä yhteistyöhalun. Ajaminen suoritetaan maltillisesti hevosien ikä ja terveys huomioon ottaen.

Hevosien luonne arvostellaan sekä sanallisesti että pistein neljästä kymmeneen (4-10). Ajettavuuskoe on vapaaehtoinen tammoille ja jälkeläisnäyttöisille oriille. Vihaisuus, levottomuus ja arkuus voivat aiheuttaa hevosien hylkäämisen.

- Liikkeiden arvostelu

Hevosien liikkeet arvostellaan käynnissä ja ravissa sekä ajettavuuskokeen yhteydessä. Arvostelussa kiinnitetään huomiota askelen joustavuuteen ja liikkeiden hallintaan.

Liikkeiden säännöllisyyttä arvioitaessa otetaan huomioon sellaiset virheellisyydet, jotka heikentävät hevosien käyttöarvoa, kuten keriminen, melominen, takominen, hivuttaminen, jalkalyönnit sekä ravien epävarmuus ja epäpuhtaus. Liikkeet arvostellaan sekä sanallisesti että pistein neljästä kymmeneen (4-10).

- Rakenteen arvostelu ja terveystarkastus

Hevosien rakenteesta arvostellaan sanallisesti tyypit (laatutyyppi, rotutyyppi ja sukupuolileima), runko, jalka-asennot, jalkojen terveys ja kestävyys sekä kaviot. Rakennepisteitä annetaan neljästä kymmeneen (4-10) seuraavista arvostelukohteista: runko, jalka-asennot, jalkojen terveys ja kaviot.

Orilautakunnan eläinlääkäri antaa sanallisen arvostelun oriin terveydentilasta ja rakennevirheistä. Jalkojen terveydentilan arvostelussa kiinnitetään huomiota oriin jalkojen kestävyteen sekä mahdollisiin vammoihin, virheellisyyksiin tai vikoihin sekä röntgentutkimukseen. Lisäksi oriin terveys arvostellaan pistein.